

LA FARMACIOLA DE MEDICAMENTS HOMEOPÀTICS PRESCRITA PEL DR. RAIMON COMET I FARGAS (1855-1919)

Begonya Torres Gallardo

Al Museu Municipal de Nàutica del Masnou es conserva una farmaciola de medicaments homeopàtics donació del Sr. Pere Bertran Torner.

Es tracta d'una farmaciola portàtil en forma d'estoig (fig. 1).

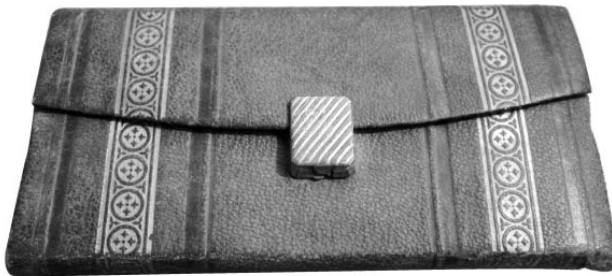

Fig. 1. Farmaciola plegada en forma d'estoig

Fig. 2. Farmaciola oberta per a veure el seu contingut

Contenia originàriament dotze petits flascons cada un d'ells amb una especialitat farmacèutica. En l'actualitat es conserven deu d'aquests flascons. Tots porten una etiqueta amb el nom imprès del medicament homeopàtic del seu interior; els medicaments són els originals (fig. 2).

A la part interior de la solapa de la farmaciola és troba escrit en lletres daurades el següent text: “*Dr. Willmar Schwabe. Homöopathische Central-Apotheke. LEIPZIG*” (fig. 3).

Fig. 3. Inscripció de la solapa a la part interior

L'empresa *Schwabe Pharmaceuticals* fou fundada pel Dr. Willmar Schwabe l'any 1866 a Leipzig i l'any 1898, obrí la seva primera sucursal fora d'Alemanya a la ciutat d'Amsterdam. Des dels seus orígens l'empresa s'ha dedicat a la manufactura de medicaments homeopàtics a partir d'extracte de plantes exportant-los arreu del món, activitat que continua duent a terme en l'actualitat com es pot llegir a la seva pàgina web (fig. 4).

La fig. 5 mostra un anunci d'aquesta companyia a la revista homeopàtica *Revista de Medicina Pura*. Com es pot llegir a l'anunci aparegut l'any 1904 (any de fundació d'aquesta revista) la “Farmacia Central Homeopática del Dr. Willmar Schwabe” era “El mayor y más acreditado establecimiento del Globo” i, entre altres especialitats, tenia un “Gran surtido de botiquines, carteras, botiquines veterinarios, farmacias completas para médicos, farmacéuticos y hospitales.”

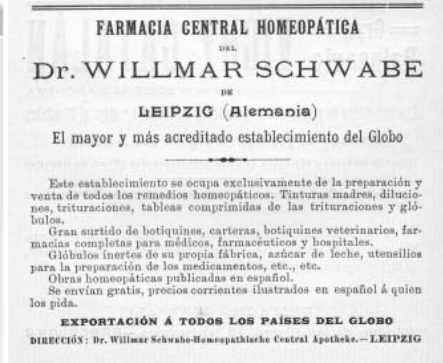

Fig. 4. Detall de la pàgina web de Schwabe Pharmaceuticals.

Fig. 5. Anunci a la Revista de Medicina Pura

Junt a la farmaciola es conserva una targeta un consta el nom dels dotze medicaments que contenia. A una banda de la targeta està el nom del “Dr. Comet Fargas” i d’un dels medicaments (fig. 6). A l’altre costat trobem el nom dels altres onze productes (fig. 7). En tots els casos es detalla, junt al nom del medicament, la seva indicació o indicacions i la posologia.

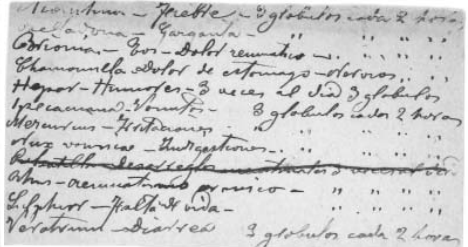
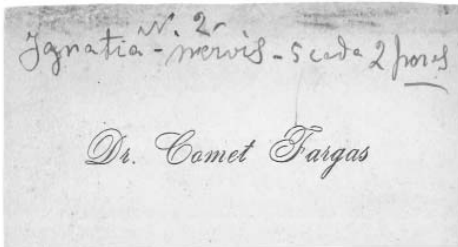

Fig. 6. Anvers de la targeta

Fig. 7. Revers de la targeta

Com es pot veure a la fig. 7, el nom d’un dels medicaments va ser taxat i segurament fou substituït pel medicament que es troba indicat en l’anvers de la targeta (fig. 6) on també consta el nom del “Dr. Comet Fargas”. També hi podem llegir “N. 2.”, el que possiblement indica que aquest medicament va ser escrit posteriorment a la resta del llistat.

A la fig. 8 es mostra el nom dels medicaments receiptats, junt a la seva/es indicació/ons i posologia.

Aconitum - Fiebre - 3 glóbulos cada 2 horas
Belladonna - Garganta - *Idem.*
Brionia - Tos - Dolor reumático - *Idem.*
Chamomilla - Dolor de estómago - Nervios - *Idem.*
Hepar - Humores - 3 veces al día 3 glóbulos
Ipecacuana - Vómitos - 3 glóbulos cada 2 horas
Mercurius - Irritaciones - *Idem.*
Nux vomica - Indigestiones - *Idem.*
Rhus - Reumatismo crónico - 3 veces al día
Sulphur - Falta de vida - *Idem.*
Veratrum - Diarrea - 3 glóbulos cada 2 horas
Ygnatia - Nervios - 5 cada 2 horas

Fig. 8. Transcripció del text de la targeta

Fig. 9. Es mostren els flascons i la seva etiqueta amb el nom del fàrmac

En la següent imatge (fig. 9) es mostren els deu flascons que es conserven i en ells podem veure l'etiqueta original en la que consta el nom del medicament que contenen. Els noms es corresponen amb els escrit pel Dr. Comet en la seva recepta. Només trobem alguna diferència en la grafia de les etiquetes, com en el cas de “Bryonia”, “Belladonna” i “Ignatia”. També trobem diferències en el cas del “Mercurius”, que en el flascó s'especifica es tracta de “Mercurius sol.” (Mercurius Solubilis) i en el “Rhus”, on s'especifica que és “Rhus toxic.” (Rhus Toxicodendron). En el cas de l'”Hepar”, a l'etiqueta consta el seu nom complet: “Hepar sulph.” (Hepar Sulphur).

Com podem veure a la fig. 7, el medicament tatxat a la targeta és la “Pulsatilla”, indicada segons Bruckner (1906) en casos de desajustaments menstruals: “En los casos ligeros; la menstruación es escasa, de sangre pálida, con fuertes dolores, náuseas, vómitos, diarrea; estado moral de tristeza, llanto, gemidos, suspiros, y gran impresionabilidad para todo.” En la recepta, encara que està tatxat, es pot llegir “desarreglos menstruales”. El fet que s'eliminés aquest medicament, ens fa pensar que la farmaciola estava pensada per a un entorn exclusivament masculí, potser per a la tripulació d'algun vaixell.

El Dr. Raimon Comet i Fargas (1855-1919) fou un important metge homeòpata que tenia consultori a Barcelona. Segons Calbet i Corbella (1981), es llicencià en medicina a Barcelona als vint-i-un anys i es decantà cap a l'homeopatia arran de la curació de la seva muller per aquest mètode. A partir de l'any 1890 escriu diferents articles científics i llibres sobre aquesta temàtica. Entre d'altres publicacions, fou el fundador i director de la *Revista de Medicina Pura*, on vèiem anteriorment que s'anunciava l'empresa del Dr. Willmar Schwabe.

Tot ens indica que fou el propi Dr. Comet qui va escriure el text manuscrit a la targeta amb el llistat de medicaments i les seves especificacions. Per aquest fet, podem datar la farmaciola cap a finals del segle XIX o principis del XX.

Desconeixem quina funció concreta va tenir aquesta farmaciola però és molt possible que estigués pensada per ser duta en algun vaixell, fent la funció de farmaciola de primers auxilis.

Bibliografia

Bruckner, Th. (1906). *Medicina homeopática domestica*. Quinta edición. Traducida al español, corregida y aumentada por el Dr. Paz Álvarez, de Madrid. Leipzig: Dr. Willmar Schwabe.

Calbet i Camarasa, J.M. i Corbella i Corbella, J. (1981). *Diccionari biogràfic de metges catalans. Primer volum A-E*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana i Seminari Pere Mata Universitat de Barcelona.

Dr. Willmar Schwabe Pharmaceuticals. URL: <http://www.schwabepharma.com/international/>

Hering, C. (1883/2004). *The homeopathic domestic physician*. New Delhi: B. Jain Publishers (P) Ltd.

Revista de Medicina Pura. De utilidad no sólo para la clase médica, si que también para los profanos. Año. 1. Núm. 1. 1904.